

LATERNIA (15) *sb f*

laternia (12), **latarnia** (3); *laternia Mymer¹, BielKron, OrzQuin, Oczko, LatHar, WujNT, SkarKaz* (2), *KlonFlis* (3); *latarnia LubPs, SapEpit*; *laternia* : *latarnia Calep* (1 : 1).

Pierwsze i drugie a oraz e jasne; -niã (3) *BielKron, OrzQuin, też Calep, -nia* (1) *KlonFlis*.

sg N laterniã (7). *♦ I laternią* (2). *♦ L laterni* (3). *♦ pl I laterniami* (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XIX w.

Naczynie ze ściankami ochronnymi, w które wstawia się źródło światła, służące do oświetlania przestrzeni otwartej; laterna Mymer¹, Calep, Cn (15) : *Mymer¹ 29v; Bylic Mędrcomie oni tak do tego chciwi/ iż w ialkinie fye z laterniami bårzo głąboko wpułzczaiąc/ chcieli fye tego dowiedzieć Oczko 9v; Calep 584b [2 r.]; Iako w laterni iaka iest świeczka/ takie światło w laterni/ iefli nie ialna/ laterna też nie ialna. SkarKaz 6b.*

W połączeniach szeregowych (2): *LatHar 728; Iudałz tedy wziawłzy rotę/ y od Arcykąpłanow y Pharyzeufzow fluzebniki: przyłzedł tam z laterniami/ y z pochodniami/ y z broniami [cum laternis et facibus et armis]. WujNT Ioann 18/3.*

W porównaniu (1): *Lucerna accensa, iest Kąpłan/ Duchem S. przez rękę Biskupią/ iakoby laterna oświecony OrzQuin G3v.*

W przen (2) : *PRawy mi było latarnią twoye słowo fwyęte/ Gdyż nád ine włlytki rzeczy zacniey v mnie wzyęte LubPs bb4; Zebyś łobie tey flawy/ iak oni nábywał/ A w zacności y cnotách iako oni pływał. W tey latarni świeci fię/ y będzie świecił/ Sławá mężnych Sápiewow/ pod niebo fię wbił. SapEpit Bv.*

a. *Latarnia morska; pharos, pharus Cn* (4) : *Ty kupie idą przez wielką wodę á byłtrą ktorey wody końcá/ iest wieżá wielką y wyfoka s ktorey wieże laternia wielką zawiefzona w ktorey przypráwiono taki ogień ktory bårzo dáleko kupcy widzą w nocy kiedy tam iadą. BielKron 282v; Tę wyłpę rzeki opalały z boku/ Morze ią kończy práwie iakby w kroku. W tym kącie GLOWA/ w drugim záfádoná LATERNIA oná. (marg) Głowá kárczmá. Laterniá/ Pharos. Niemcy Blokufem zowá. [...] (–) KlonFlis Hv, H6v.*

Cf **LATERNA**